

2015, un any important per a l'economia europea

El 2015 tornarà a ser un any important per a l'economia europea. Després dels dubtes i de les decepcions que ha comportat l'any que acaba, amb revisions a la baixa del creixement esperat i amb taxes d'inflació excessivament reduïdes, és prioritari que l'any nou comenci amb bon peu. Si això no succeeix, les dinàmiques sociopolítiques es poden alterar a molts països membres, la qual cosa reforçaria els partits extremistes, que ja van despuntar en les eleccions al Parlament Europeu.

Les polítiques públiques hauran de filar prim per atacar de manera harmònica i decidida tres grans reptes. Un de cíclic: accelerar la sortida de la crisi. Un d'estructural: augmentar la competitivitat i el creixement potencial. I un altre d'institucional: millorar el disseny de la UEM per fer-la resistent a les futures crisis financeres o econòmiques.

La recuperació cíclica és urgent. En el tram final del decebedor 2014, dues variables econòmiques clau han evolucionat en un sentit positiu de cara al 2015. La primera és l'euro, que s'ha depreciat significativament en resposta als canvis de signe de les polítiques monetàries dels principals blocs. La segona és el preu del petroli, que ha caigut (en euros) el 30%, a causa de diversos fenòmens que s'examinen en el Dossier d'aquest *Informe*. Si aquestes dinàmiques es consoliden el 2015, com esperem, seran un punt de suport important per a la recuperació de la zona de l'euro.

Aquest impuls que proporcionaran la política monetària laxa i el xoc d'oferta positiu procedent de l'exterior té, com a contrapunt, la incertesa que envolta els àmbits de la política fiscal i de les polítiques de reformes estructurals. El més probable és que la negociació entre les autoritats europees i els països que, com França i Itàlia, demanden una pausa en la consolidació fiscal acabi amb algunes concessions de Brussel·les a canvi de compromisos reformistes. Aquest resultat també podria ser positiu en termes de creixement. Però dependrà del detall de l'acord final. El relaxament de l'ajust ha de ser percebut pels inversors com a compatible amb la sostenibilitat pressupostària, i les reformes estructurals han d'inspirar confiança: han de ser vistes com una millora de la capacitat de creixement a llarg termini i no com mesures que deprimeixin la demanda.

Pel que fa al repte institucional, a Brussel·les, els nous responsables de la Comissió i del Consell ja han ocupat els seus llocs, igual que el nou Parlament. De tota manera, no sembla que els seriosos dubtes sobre el creixement econòmic i l'avis que van representar les eleccions del maig hagin estat el revulsiu que necessita el projecte d'integració europea i, en especial, la Unió Monetària. Només el BCE ha actuat de nou amb decisió davant la urgència. S'ha tornat a comprovar que és l'únic organisme d'Europa veritablement executiu, és a dir, que disposa de la capacitat necessària de reacció en moments difícils.

En aquest sentit, la millora de les condicions econòmiques que s'espera per a l'any vinent podria acabar comportant un ajornament *sine die* dels canvis que tant requereix la governança europea, els quals sembla que només siguin urgents quan els problemes acuiten. De fet, sembla que la Comissió ha concentrat totes les seves energies en l'anomenat Pla Juncker. Els detalls del pla encara no es coneixen, però podria arribar a ser un impuls inversor proper a l'1% anual del PIB europeu durant tres anys. Que això sigui així depèn del disseny final i de la gosadia de les autoritats.

Més enllà de l'impuls financer, el Pla Juncker pot servir de catalitzador d'un dels principals problemes que pateix la zona de l'euro: la falta de disponibilitat de la inversió privada per assumir riscos i per activar i donar suport a nous projectes. Perquè això sigui així, el Pla Juncker hauria de comportar l'adopció de riscos per part del sector públic. Per exemple, assumint les primeres pèrdues potencials (si aquest fos el cas) dels projectes d'inversió.

Certament, aquesta política incrementaria els passius contingents del sector públic de la zona de l'euro. Però no empitjoraria, necessàriament, la sostenibilitat de les finances públiques si el programa tingués èxit a l'hora de dinamitzar l'economia. I, en definitiva, aquest és, precisament, el rol més genuí del sector públic: compartir el risc entre tots els ciutadans per contribuir, d'aquesta manera, a resoldre els problemes de decisió col·lectiva que, en ocasions, poden provocar la paràlisi del sistema.

Jordi Gual
Economista en cap
30 de novembre de 2014